



# SNOMED CT Patologian löydösluokituksen käyttöönoton tilanne nyt

28.10.2022

Paula Kujala

FIMLAB/ THL

# Esityksen sisältö

- 1 Patologian löydösluokituksen tausta
- 2 Patologian löydösluokituksen tavoitteet
- 3 Patologian löydösluokitus projektina
- 4 Patologian löydösluokitus, yleistä
- 5 Patologian löydösluokituksen käyttöönottilanne
- 6 Patologian löydösluokituksen jatkuva ylläpito
- 7 Patologian löydösluokituksen kehittäminen
- 8 Yhteenveto

# 1 Patologian löydösluokituksen tausta

- 1965 SNOP
- 1974 SNOMED
- **1979 SNOMED II** ← **Version used today**
- 1993 SNOMED International 3.0
- 1995 SNOMED Microglossary of Signs and Symptoms
- 1993-98 SNOMED International versions 3.1-3.5
- 2002 ensimmäinen [SNOMED CT](#)
- 2007 kaikki SNOMED versiot [IHTSDO](#):lle
- 2017 kaikki SNOMED versiot [SNOMED CT](#):tä lukuunottamatta virallisesti pois käytöstä

# 1. Patologian löydösluokituksen tausta

- Patologian laboratorioden käyttämä diagnoositietojen ilmoittaminen ns. PAD:na osana lausuntoa on ollut hyvä pohja tietojen standardoinnille
- Patologian laboratorioissa on 80-luvulta lähtien ollut käytössä SNOMED II luokitus, joka etenkin kasvaintautien osalta on ollut hyvä tilastotiedon lähde esim. syöpätilastoille
- Laboratoriot ovat kuitenkin kehittäneet ja käyttöönottaneet termistöä omista lähtökohdistaan, jolloin termistön yhtenäisyys on vähentynyt
- Tarve yhtenäistämiseksi on tunnistettu sekä laboratorioissa että tietojen toisiokäytössä
- Patologian löydösluokitus on ollut toinen kansallisista SNOMED CT käyttöönottoprojekteista ja alkoi v. 2018, kun Suomesta tuli IHTSDO:n jäsen

## 2. Patologian löydösluokituksen tavoitteet

- Tavoitteena on ollut 1) patologian terminologian ja koodien harmonisointi ja 2) käyttää SNOMED CT:tä tämän harmonisoinnin välineenä
- Tavoitteiden toteutumisen perusedellytys on, että loppukäyttäjät kokevat uudistuksen hyödylliseksi
- Harmonisoinnin tavoitteeksi ja hyödyiksi on ajateltu:
  - Näytteiden ja näytetietojen hyödyntäminen yli organisaatioiden rajojen
  - Helpottaa Syöpärekisterin tiedonkeruuta
  - Tukea potilaiden hoitoa osana moniammatillista työtä
  - Helpottaa patologian laboratorioden välistä benchmarkingia
  - Toisiokäytön helpottaminen (tutkimus, biopankit, laaturekisterit)

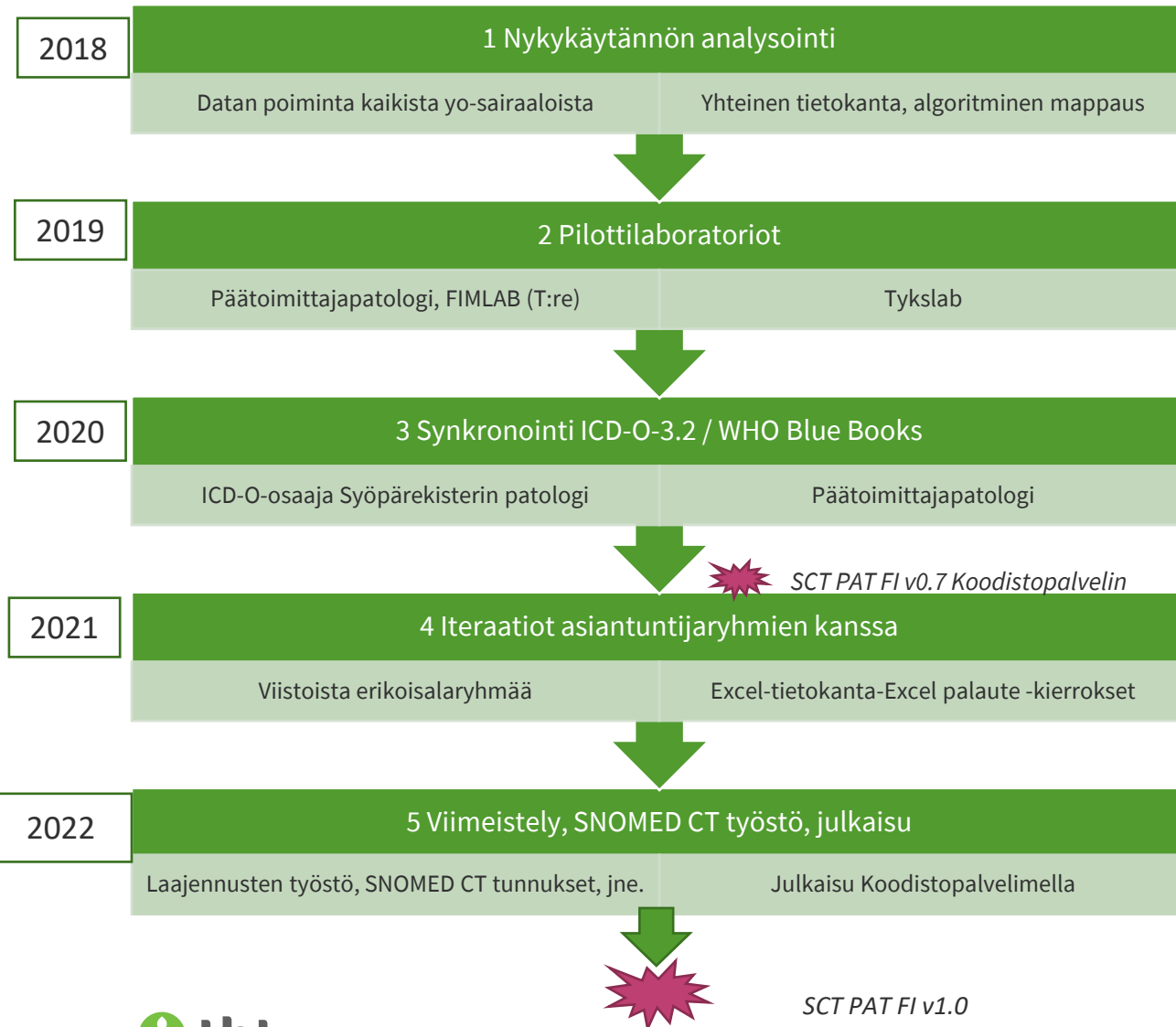
### 3. Patologian löydösluokitus projektina

- Patologian löydösluokitus (SCT PAT FI) –projektia on rahoittanut (THL) ja syksyllä 2021 myös yo-sairaaloiden patologian yksiköt
- THL palkkasi projektipäällikön SNOMED CT projekteille v. 2017 alkaen ja osa-aikaisen patologipäätöimittajan v. 2018
- Kaikkien yo-sairaaloiden patologian laboratorioden osallistuminen työryhmään on ollut tärkeää
- LIS toimittajilta on saatu taustatukea
- Nykyinen käyttöönottoprojekti jatkuu tämän vuoden loppuun



# 3. Patologian löydösluokitus projektina

## - projektin vaiheet ja työmenetelmät



### 1 Nykykäytännön analysointi

- SNOMED II koodi ja termidata kerättiin nykyjärjestelmistä 2014-2018. Kaikki annetut diagnoosit. Keruuta laajennettiin vv. 2019-2020.
- Datasta luotiin (MySQL myöhemmin PostgreSQL) tietokanta, jota käytetty kehittämisen "mastertietokantana"

### 2 Pilottilaboratoriot

- Ensimmäinen versio tehtiin vastaamaan FIMLAB käytäntöjä. Laajennukset Tykslab tarpeiden mukaiseksi.
- Output: Koodiston rakenne, kehittämisessä tarvittavan tietokannan rakenne, ensimmäinen versio joka vastaa kahden suuren laboratorion tarpeita

### 3 Synkronointi ICD-O-3.2/WHO Blue Books

- Suomen syöpärekisteri / Anni Virtanen – Paula Kujala
- Versio 0.7 julkaistiin Koodistopalvelimella

### 4 Iteraatiot erikoisalaryhmien kanssa

- "Alan tunnustetut osaajat" kaikista yo-sairaaloiden laboratorioista
- Päätoimittajapatologi kuratoi palautteen perusteella muutokset tietokantaan

### 5 Viimeistelytoimet, käännökset, SNOMED CT työstö

- Suomen (osittain) ja ruotsinkieliset käännökset (Ruotsin SNOMED CT version perusteella), laadunvarmistus, jakelukuntoon saattaminen Koodistopalvelimelle



## 4. Patologian löydösluokitus, yleistä

### Tavoitteena käyttäjäystävällisyys

- Koodiston rakenne muotoutunut niin, että englanninkielinen termistö vastaa suurelta osin vastaavaa entisen SNOMED II termistön termejä
- SNOMED CT –koodien lisäksi käytössä sekä käsitteiden että termien ja niiden SNOMED CT-koodien lisäksi ns. legacy- eli perinnekodeit (koodin alussa 6-merkkinen SNOMED II-koodia vastaava osa), jotta entisen kaltaiset haku- ja tilastointiominaisuudet säilyisivät
- Termistön työversiota on käyttäjien tutustumista varten vuoden 2022 alusta ylläpidetty ja päivitetty kotisivuilla (snomed.fi) kahdessa muodossa, joista ns. LIS-versio on sisältänyt ne elementit, jotka ovat tulossa myös Koodistopalvelun viralliseen versioon. Toinen versio on tarkoitettu patologioiden testattavaksi myös niin, että sieltä kykenee suodattamaan itselleen tärkeitä erikoisalueita. Tällä sivulla on vain englanninkieliset termit.
- Termistön kotisivulinkki on annettu myös IAP:n kotisivuilla ja jäsenkirjeessä
- Koodistopalvelun versio tulee olemaan jatkossa virallinen versio, jonka päivitystiheys sovitaan käyttöönottoaikana kertyvän kokemuksen mukaisesti.



## 4. Patologian löydösluokitus, yleistä

- SCT PAT FI tietokannan rakenteen sarakkeiden selitteitä

legacy_conceptid	sct_conceptid	sct_concept_fsn	legacy_termid	sct_termid	sct_term
M84610-67073007	67073007	Serous surface papilloma (morphologic abnormality)	M84610-111406018	111406018	Serous surface papilloma
M84613-703563003	703563003	High grade serous carcinoma (morphologic abnormality)	M84613-3009244010	3009244010	High grade serous carcinoma
M84700-67182003	67182003	Mucinous cystadenoma (morphologic abnormality)	M84700-111610010	111610010	Mucinous cystadenoma
M84700-734054004	734054004	Mucinous cystic neoplasm with low-grade intraepithelial neoplasia	M84700-3482304017	3482304017	Mucinous cystic neoplasm with low-grade intraep
M84702-734056002	734056002	Mucinous cystic neoplasm with high-grade intraepithelial neoplasia	M84702-3482339017	3482339017	Mucinous cystic neoplasm with high-grade intraep
M84703-79143006	79143006	Mucinous cystadenocarcinoma (morphologic abnormality)	M84703-131325010	131325010	Mucinous cystadenocarcinoma
M84721-128852007	128852007	Mucinous cystic tumor of borderline malignancy (morphologic abnormality)	M84721-207475016	207475016	Mucinous cystadenoma, borderline malignancy
M84721-128852007	128852007	Mucinous cystic tumor of borderline malignancy (morphologic abnormality)	M84721-207477012	207477012	Mucinous cystic tumor of borderline malignancy
M84721-128852007	128852007	Mucinous cystic tumor of borderline malignancy (morphologic abnormality)	M84721-3009164010	3009164010	Mucinous borderline tumor

Legacy id = |SNOMED II (ICD-O-3) like code| - |SNOMED identifier|

SCT ConceptId, SCT DescriptionId (preferred term), SCT FSN, SCT (preferred) term are also available

# 4. Patologian löydösluokitus 2023 yleistä

Tilastot 27.9.2022

semantic_category	n_conceptid	n_termid	fi_concepts	fi_terms
body structure	1483	4911	20	2722
morphologic abnormality	1987	4043	270	1700
disorder	1236	3536	109	1619
finding	163	436	87	320
specimen	46	142	1	83
procedure	7	21	1	10
substance	8	20	0	0
situation	5	12	2	10
observable entity	3	10	0	0
cell	3	5	0	0
organism	3	3	0	0
physical object	1	3	0	0
qualifier value	1	2	0	0
event	1	2	0	0
<b>Total</b>	<b>4947</b>	<b>13146</b>	<b>490</b>	<b>6464</b>

sn2_dimension	n_conceptid	n_termid	fi_concepts	fi_terms
M	2977	6728	390	2928
T	1547	5101	23	2825
D	340	1067	19	490
C	57	180	35	169
A	27	69	23	69
<b>Total</b>	<b>4948</b>	<b>13145</b>	<b>490</b>	<b>6481</b>

Kieliversioiden myötä on tullut paljon uusia kansallisia termitunnuksia, ruotsinkielisten osalta termitunnukset ovat osin ruotsalaisia, osin suomalaisia

## 4. Patologian löydösluokitus, yleistä (<http://www.snomed.fi/>)

### Testitarkoituksiin koodistot patologeille (IAP) ja järjestelmätoimittajille (LIS)

lineid	legacy_conceptid	legacy_termid	sct_concept_fsn	sct_term	icdo3_c	icdo3_term	endo	gastro
2010	M81723-128646008	M81723-207047014	Hepatocellular carcinoma	Hepatocellular carcinoma, scirrhous	8172/3	Hepatocellular carcinoma		yes
2012	M81743-128649001	M81743-207052016	Hepatocellular carcinoma	Hepatocellular carcinoma, clear cell type	8174/3	Hepatocellular carcinoma		yes
5352	M81743-3201000288	M81743-64161000288112	Hepatocellular carcinoma	Hepatocellular carcinoma, lymphocyte-rich	8174/3	Hepatocellular carcinoma		yes
5358	M81743-3211000288	M81743-64261000288118	Hepatocellular carcinoma	Hepatocellular carcinoma, steatohepatic	8174/3	Hepatocellular carcinoma		yes
5359	M81743-3301000288	M81743-65021000288115	Hepatocellular carcinoma	Hepatocellular carcinoma, neutrophil-rich	8174/3	Hepatocellular carcinoma		yes
2014	M81803-52178006	M81803-86841017	Combined hepatocellular carcinoma and cholangiocarcinoma	Combined hepatocellular carcinoma and cholangiocarcinoma	8180/3	Combined hepatocellular carcinoma and cholangiocarcinoma		yes
2018	M82000-302827006	M82000-444762014	Cylindroma (morphology)	Cylindroma	8200/0	Cylindroma		
2020	M82003-11671000	M82003-20161014	Adenoid cystic carcinoma	Adenoid cystic carcinoma	8200/3	Adenoid cystic carcinoma		
5287	M82003-3281000288	M82003-64821000288112	Thymic carcinoma	Thymic carcinoma with adenoid cystic carcinoma	8200/3	Adenoid cystic carcinoma		
2022	M82013-30156004	M82013-50462010	Cribiform carcinoma	Cribiform carcinoma	8201/3	Cribiform carcinoma		
2024	M82040-128651002	M82040-207054015	Lactating adenoma	Lactating adenoma	8204/0	Lactating adenoma		
2025	M82100-82375006	M82100-136639015	Adenomatous polyp	Adenomatous polyp	8210/0	Adenomatous polyp		yes
2027	M82103-43233001	M82103-72128012	Adenocarcinoma in adenomatous polyp	Adenocarcinoma in adenomatous polyp	8210/3	Adenocarcinoma		yes
2028	M82103-43233001	M82103-72130014	Adenocarcinoma in adenomatous polyp	Adenocarcinoma in tubular adenoma	8210/3	Adenocarcinoma		yes

lineid	lang	gui_cate	semantic	sct_conceptid	legacy_conceptid	sct_concept_fsn	sct_termid	legacy_termid	sct_term	acti	effectivetime	supersededti
7153	fi	diagnosis	morphologic	128855009	M81523-128855009	Glucagonoma (morphology)	277310002881	M81523-2773100028811	Glukagonooma	Y	2022-10-01	2099-12-31
13319	sv	diagnosis	morphologic	128855009	M81523-128855009	Glucagonoma (morphology)	7482310000521	M81523-7482310000521	Glukagonom	Y	2022-10-01	2099-12-31
5416	en	diagnosis	morphologic	16189002	M81533-16189002	Gastrinoma (morphology)	27395017	M81533-27395017	Gastrinoma	Y	2022-10-01	2099-12-31
7087	fi	diagnosis	morphologic	16189002	M81533-16189002	Gastrinoma (morphology)	339110002881	M81533-3391100028811	Gastrinooma	Y	2022-10-01	2099-12-31
13244	sv	diagnosis	morphologic	16189002	M81533-16189002	Gastrinoma (morphology)	7482210000521	M81533-7482210000521	Gastrinom	Y	2022-10-01	2099-12-31
5314	en	diagnosis	morphologic	785766008	M81543-785766008	Mixed neuroendocrine tumor	479100028811	M81543-4791000288118	Mixed neuroendocrine tumor	Y	2022-10-01	2099-12-31
10437	fi	diagnosis	morphologic	785766008	M81543-785766008	Mixed neuroendocrine tumor	562810002881	M81543-5628100028811	Sekatyyppinen neuroendokriininen kasvain	Y	2022-10-01	2099-12-31
12235	sv	diagnosis	morphologic	785766008	M81543-785766008	Mixed neuroendocrine tumor	562910002881	M81543-5629100028811	Blandad neuroendokriinisk cancer	Y	2022-10-01	2099-12-31
5417	en	diagnosis	morphologic	447643008	M81553-447643008	Vipoma (morphology)	707010002881	M81553-7070100028811	VIPoma	Y	2022-10-01	2099-12-31
11461	fi	diagnosis	morphologic	447643008	M81553-447643008	Vipoma (morphology)	707310002881	M81553-7073100028811	Vipooma	Y	2022-10-01	2099-12-31
17073	sv	diagnosis	morphologic	447643008	M81553-447643008	Vipoma (morphology)	707410002881	M81553-7074100028811	Vipom	Y	2022-10-01	2099-12-31
5419	en	diagnosis	morphologic	128642005	M81563-128642005	Somatostatinoma (morphology)	207041010	M81563-207041010	Somatostatinoma	Y	2022-10-01	2099-12-31
10681	fi	diagnosis	morphologic	128642005	M81563-128642005	Somatostatinoma (morphology)	275110002881	M81563-2751100028811	Somatostatinooma	Y	2022-10-01	2099-12-31
16328	sv	diagnosis	morphologic	128642005	M81563-128642005	Somatostatinoma (morphology)	7483410000521	M81563-7483410000521	Somatostatinom	Y	2022-10-01	2099-12-31
5420	en	diagnosis	morphologic	3611000288103	M81583-3611000288103	ACTH-producing tumor	677710002881	M81583-6777100028811	ACTH-producing tumor	Y	2022-10-01	2099-12-31

# 5. Patologian löydösluokituksen käyttöönottilanne

- Termistö päivitetty 27.9.22
- Termistö hyväksytty Koodistopalveluryhmän kokouksessa 5.10.22
- Termistö ladattavana, julkaisu lähiaikoina
- Kansainvälisten koodien muutoksia ja inaktivointeja on tehty jonkin verran syksyn aikana ja niiden ottamista vielä mukaan ladattavaan versioon ennen virallista julkistamista harkitaan (tai tarvitaan erillinen korjauspaketti)
- Tavoitteena liittää koodisto myös IHTSDO:n Suomen sivuille ennen vuoden vaihdetta

# 5. Patologian löydösluokituksen käyttöönottilanne 1

CodeID	LongName	A:Legacy_TermID	SNOMED	A:La	arch	Parent	:GUI_Cate	:Concept_Cate	A:Legacy_Concept	:SCT_Conce
16332	Spermatocoele	M33400-82071011	82071011	sv	1	4927	diagnosis	disorder	M33400-49263001	49263001
732	Bartholin's gland cyst	M33400-497778019	497778019	en	0		diagnosis	disorder	M33400-57044006	57044006
6221	Bartholinin rauhasen kysta	M33400-584910002881	584910002881	fi	1	732	diagnosis	disorder	M33400-57044006	57044006
12534	Cysta i Bartholins körtelgång	M33400-161903100005	161903100005	sv	1	732	diagnosis	disorder	M33400-57044006	57044006
733	Para-ovarian cyst	M33400-3007047015	3007047015	en	0		diagnosis	disorder	M33400-703077007	703077007
9761	Paraovariaalikysta	M33400-370710002881	370710002881	fi	1	733	diagnosis	disorder	M33400-703077007	703077007
15564	Parovariell cysta	M33400-367492100005	367492100005	sv	1	733	diagnosis	disorder	M33400-703077007	703077007
735	Nabothian cyst	M33400-3670755016	3670755016	en	0		diagnosis	disorder	M33400-767356009	767356009
9302	Nabothin kysta	M33400-446010002881	446010002881	fi	1	735	diagnosis	disorder	M33400-767356009	767356009
14944	Mukös cysta i livmoderhalsen	M33400-418692100005	418692100005	sv	1	735	diagnosis	disorder	M33400-767356009	767356009
736	Ruptured epidermal cyst	M33410-379276018	379276018	en	0		diagnosis	disorder	M33410-254673000	254673000
10178	Puhjennut epidermaalikysta	M33410-460510002881	460510002881	fi	1	736	diagnosis	disorder	M33410-254673000	254673000
16048	Rupturerad epidermal cysta	M33410-483334100005	483334100005	sv	1	736	diagnosis	disorder	M33410-254673000	254673000
737	Milium	M33410-62918018	62918018	en	0		diagnosis	morphologic abn	M33410-37719003	37719003
9076	Milium	M33410-62918018	62918018	fi	1	737	diagnosis	morphologic abn	M33410-37719003	37719003
14840	Milium	M33410-62918018	62918018	sv	1	737	diagnosis	morphologic abn	M33410-37719003	37719003
739	Inclusion cyst	M33410-2580193010	2580193010	en	0		diagnosis	morphologic abn	M33410-419366003	419366003
7801	Inklusiokysta	M33410-322510002881	322510002881	fi	1	739	diagnosis	morphologic abn	M33410-419366003	419366003
12893	Epitelial inklusionscysta	M33410-323810000521	323810000521	sv	1	739	diagnosis	morphologic abn	M33410-419366003	419366003

Kuvassa on osa Koodistopalveluversion sarakkeista.

Sarakkeiden nimet noudattavat Koodistopalvelun formaattia. Esimerkiksi CodeID on yksilöivä rivinumero ja LongName on SNOMED CT termi.



## 5. Patologian löydösluokituksen käyttöönottilanne 2

- Tampereella FIMLAB on testannut koodistoa oman LVMS-järjestelmänsä versiopäivityksen yhteydessä. Käyttöönotto tapahtuu yhtä aikaa tämän versiopäivityksen kanssa. Käyttöön otetaan pelkästään englanninkielinen termistö.
- Turussa TYKSlab:ssa on kesän aikana tehty mappausyö entisten omien koodien ja SCT PAT FI termistön koodien välillä. Olisi siirrettävissä Qpatissa testiin ja testin jälkeen tuotantoon. Käyttöön otetaan pelkästään englanninkielinen termistö.
- PPSHP on suunnitellut ottavansa käyttöön termistön englanninkielisenä ja ilman erillistä omaa mappausyötä.
- PSSHP ottaa käyttöön Lifecare-järjestelmän, jossa yhteydessä siirtyy uuteen termistöön. Käyttöön otetaan pelkästään englanninkielinen termistö.
- HUSLAB:ssa päästäneen edistämään käyttöönottoa vielä kuluvan vuoden aikana. Mylab on valmis aloittamaan. 3-kielinen versio toteutunee näytekohtaisena kielivalintana.

## 5. Patologian löydösluokituksen käyttöönottilanne 3

- Keskussairaaloiden patologian laboratoriot sekä yksityislaboratoriot liittynevät ensi vuoden aikana omien järjestelmiensä aikataulujen mukaan
- Virallista aikamääräpakotetta ei vielä koodiston käytölle ole
- Syöpärekisteri on varautunut ottamaan vastaan syöpäilmoituksia SNOMED CT koodeilla kun virallinen Koodistopalveluversio on laboratorioilla käytössä
- Muu tietojen toisiokäyttö jatkunee entisellään, eli jos patologian järjestelmästä tai laboratorion/sairaalan tietoaltaasta/tietovarastosta toimitetaan koodillista tietoa tällä hetkellä, laboratorio huolehtii tarvittavista muutoksista.
- Kantaan ei tällä hetkellä mene patologian diagnoositieto rakenteellisena, vaan vain tekstimuodossa lausunnon osana. Laboratoriotiedon kulku voi tapahtua suoraan ja/tai osana muuta sairaskertomustietoa. Ilmeisesti ei akuuttia muutosta ole tulossa.



# 5. Patologian löydösluokituksen käyttöönottilanne 3

Laboratorion kannalta siirtyminen tapahtuu vaiheittain

- *Vaihe 1:* SNOMED CT referenssimäärittelyn käyttöönotto laboratorion tietojärjestelmän taustarekisterissä
  - Tietojen syöttö tapahtuu vanhaan tapaan
  - Diagnoosivalikoima todennäköisesti kasvaa nykyisestä
  - Taustalla voidaan kytkeä laboratoriotietokannan sisäiseen termitunnisteeseen SNOMED CT tunniste
    - Näin voidaan mm. laaturekistereihin, syöpärekisteriin, biopankkeihin ja tutkimusprojekteihin tietoa siirrettäessä liittää taustarekisteristä SNOMED CT koodit ja tarvittaessa muita tietoja (jolloin toteutuu tietojen harmonisointi yli organisaatorajojen)
  - Haut voivat tapahtua joko syöttökoodin rakenteisuutta hyväksikäyttäen tai toimittajan tuoman, SNOMED CT rakennetta hyödyntävän toiminnallisuuden kautta
- *Vaihe 2:* SNOMED CT ja laboratorion tietojärjestelmien uudet versiot
  - SNOMED CT pohjaisen harmonisoinnin laajentaminen ns. taulukkotietoihin ja prosessiin liittyviin käsitteisiin
  - Järjestelmän toimittaja voi tuoda uusissa järjestelmäversioissa uutta toiminnallisuutta tiedon syöttö (tarkistukset, hierarkiat) tai tilasto- yms. analyttistä toiminnallisuutta perustuen SNOMED CT rakenteisiin

# 5. Patologian löydösluokituksen käyttöönottilanne 4

- Topografiakentän tietojen syöttö
- Morfologiakentän tietojen syöttö

yhjennä	Pancreaticosplenic lymph node	T08470-27172019
yväksyntä	Paraaortic lymph node	T08480-59678012
	Parasternal lymph node	T08350-136618010
äytenro	Paratracheal lymph node	T08340-109144013
rtkimus	Parotid lymph node	T08140-17788011
	Pectoral lymph node	T08750-115769019
	Pelvic lymph node	T08600-90199010
	Portal lymph node	T08440-102156010
	Pulmonary lymph node	T08310-302516019
	Pyloric lymph node	T08460-41713014
	Retroperitoneal lymph node	T08580-151419018
	Sacral lymph node	T08650-132606015
gnoosit	Sentinel axillary lymph node	T08710-64111000288110
	Sentinel lymph node	T08000-4595802015
Etuliite	Sentinel lymph node biopsy	T08000-1776418011
	lymph	

Invasive mucinous adenocarcinoma	M82533-51441000288112
Lepidic adenocarcinoma	M82503-51371000288112
Mesonephric adenocarcinoma	M91103-4828011
Mesonephric-like adenocarcinoma	M91113-4579712019
<b>Metastatic adenocarcinoma</b>	<b>M81406-1230276011</b>
Mixed adenocarcinoma	M83233-59921000288113
Mixed cell adenocarcinoma	M83233-65342015
Mixed subtype adenocarcinoma of lung	M82543-3030184018
Mucinous adenocarcinoma	M84803-120422012
Mucinous adenocarcinoma in situ	M82532-3475116016
Mucinous cystadenocarcinoma	M84703-131325010
Mucinous minimally invasive adenocarcinoma	M82573-3475132018
Non-mucinous adenocarcinoma in situ	M82503-3475132018
adenocarcinoma	N

# 5. Patologian löydösluokituksen käyttönottotilanne 5

ID	T0800030000 ✓
Legacy Term ID	T08000-4595802015
SNOMED CT Concept ID	1163303005
Teksti	Sentinel lymph node, NOS
SNOMED CT Term	Sentinel lymph node
ID	<u>M40000-3627100028811</u> ✓
Legacy Term ID	M40000-36271000288111
SNOMED CT Concept ID	381000288101
Teksti	
SNOMED CT Term	Villitis with stem vessel obliteration

SNOMED CT referenssimäärittelyn käyttöönotto laboratorion tietojärjestelmän taustarekisterissä

- Tietojen syöttö tapahtuu vanhaan tapaan
- Diagnoosivalikoima todennäköisesti kasvaa nykyisestä
- Taustalla voidaan kytkeä laboratoriotietokannan sisäiseen termitunnisteeseen SNOMED CT tunniste
- Haut voivat tapahtua joko syöttökoodin rakenteisuutta hyväksikäyttäen tai toimittajan tuoman, SNOMED CT rakennetta hyödyntävän toiminnallisuuden kautta
- Ylemmässä esimerkissä nykyisen järjestelmän koodi on ID. Alemmassa kyse uudesta termistä, jolle ID:ksi valittu legacy termid. Tunniste voisi olla esim. lineid eti koodistopalvelun Codeld, jos on kieliversiot käytössä

# 5. Patologian löydösluokituksen käyttöönottilanne

## Vuoden 2023 tavoite

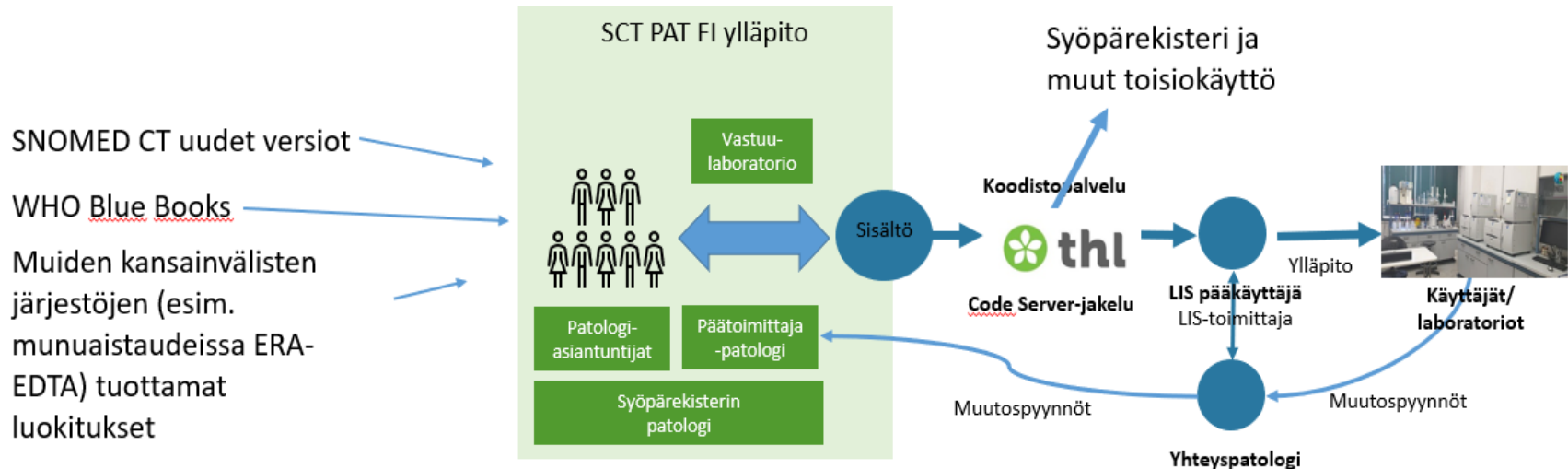
- Käyttöönoton loppuunsaattaminen kaikissa laboratorioissa
- SNOMED CT työryhmän toiminnan jatkaminen, n. 4 kokousta
- Suomen Syöpärekisterin kanssa yhteistyön jatkaminen, n. 4 kokousta
- Ylläpidon siirto vastuulaboratorioon ja ylläpitoprosessin vakauttaminen

Vastuulaboratoriona toimii alkuun FIMLAB. Päätoimittajapatologin työpanosta 2023 tarvitaan mm. käyttöönoton tukeen laboratorioille, sisällön kokonaisvastuuseen, WHO kirjojen synkronointiin SCT PAT FI:n, asiantuntijoiden, Syöpärekisterin sekä THL:n NRC:n ja koodistopalvelun kanssa, palautteen perusteella termistön kehittämiseen. Ylläpidon jatkuvuuden varmistamiseksi tarvitaan myös uuden päätoimittajapatologin perehdytystä. SCT PAT FI:n päivityksiä kannattaa synkronoida Syöpärekisterin kanssa yhdessä.

THL koodistopalvelu huolehtii SNOMED CT NRC tehtävistä, mm. kansallisten laajennusten tunnuksista, opastuksesta/ koulutuksesta ja yhteydenpidosta SNOMED CT International organisaatioon. THL koodistopalvelu ylläpitää Koodistopalvelussa virallista versiota SNOMED CT PAT FI terminologiasta. Vastuulaboratorion IT-vastaavien/patologian pääkäyttäjän kanssa yhteistyö ja tehtävien koordinointi. IHTSDO-työkalut ja tietokantoihin liittyvä tekninen tuki avuksi?

# 6. Patologian löydösluokituksen jatkuva ylläpito 1

- Jatkuvan ylläpidon kaavio ja roolit, kuvan avaaminen ja prosessien, tehtävien ja vastuiden kirjaaminen auki on kesken.
- Toivottu rahoitusmalli: patologian laboratoriot toivovat, että SNOMED CT toiminta on THL:n koordinoimaa ja vastuulaboratorion kansallinen koordinaatiotoiminta sisältyisi Koodistopalvelun resursseihin (sisällön ja jakelun rajapinta). Ainakin ensi vuoden se voi olla myös projektimuotoista, ja jatkokehityshankkeisiin integroitua. On hyvä huomioida myös laaturekisteritoiminta, joka hyötyy patologian diagnostiikan yhtenäistämisestä.
- THL pitää palaverin STM:n kanssa ensi vuoden SNOMED CT (ja ICD-11) toiminnasta.
- Resurssi täytyy järjestellä, jos ei ole julkista rahoitusta.



# 6. Patologian löydösluokituksen jatkuva ylläpito – Eri osapuolten roolit

- Sisällön ylläpitoa varten yo-sairaaloiden laboratoriot sopivat keskuudestaan ”vastuulaboratorion”. Tehtävä voisi olla kiertävä esim. 3-4 vuoden välein.
  - Vastuulaboratoriossa on päätoimittajapatologi ja tarvittava IT-tuki
  - Samalla olisi hyvä huolehtia osaamisen jatkuvuudesta ja osaamispohjan laajentamisesta
- Suunnitelmia tarkistetaan vuosittain – tavoitteena on saada ylläpito prosessi ja rahoitus osaksi valtakunnallisia ratkaisuja. **Ylläpito prosessi ei toimi projektiluonteisesti.**
- Vastuulaboratorio/päätoimittajapatologi hyväksyy ajankohtaisen jakeluun menevän luokitusversion
- Tietojärjestelmätoimittajat vastaavat aineistojen teknisestä toimittamisesta Kansallisesta koodistopalvelusta patologian laboratorioden käyttöön
- Kussakin laboratoriossa diagnoosirekisteristä vastaava patologi ja käytännön ylläpidosta vastaava tietojärjestelmän pääkäyttäjä toimivat yhdyshenkilöinä vastuulaboratorioon. Lisäksi he vastaavat oman laboratorion luokituksen ajankohtaisuudesta ml. muutostarpeisiin vastaamisesta.
- Kansallisesta Patologian löydösluokituksesta julkaistaan uusi versio sovitulla tavalla ja frekvenssillä, esimerkiksi kaksi kertaa vuodessa. Kukin laboratorio vastaa omien taustarekistereittensä päivittämisestä joko itse tai järjestelmätoimittajalta hankittuna palveluna.

## 6. Patologian löydösluokituksen jatkuva ylläpito - yksityiskohtia

- Päivitysten synkronointi SNOMED CT Intl jakelun ja eri luokitusten päivitysten kanssa sovitusti
- Käsitteitä ja termejä koskevat muutosehdotukset lähetetään vastuulaboratorion päätoimittajapatologille/yhteyshenkilölle
- Muutostarpeiden käsittelyn ”triage”:
  - a) ohjeistus miten nykyjärjestelmää käytetään (palaute heti)
  - b) muutokset/lisäykset SNOMED CT FI Patologia määritysjoukon termeihin
  - c) yksittäiset käsitelisykset (+ siihen liittyvä suositeltu termi)
  - d) muutoksen toteutus osana laajaa muutuskokonaisuutta (kuten WHO ”blue book” muutoksiin tai uusi taulukko-/lisätietokokonaisuus)
- Vastuulaboratorio analysoi ehdotukset. Tarvittaessa päätoimittajapatologi konsultoi ehdotuksen tekijää ja ao. alueen kansallisia asiantuntijoita.



# 6. Patologian löydösluokituksen jatkuva ylläpito 4

## SCT PAT FI yhteyshenkilöt

- Tampere: Mika Tirkkonen, Saara Kares (Softwarepoint: Stefan Huldén)
- Turku: Heikki Aho, Kati Lietzen, Harry Kujari (QPati: Mauri Kaatrasalo, Tietoevry: Annika Rökman)
- Oulu: Saira Kauppila, Juha Näpänkangas, Hannu Tuominen, Katariina Ailasmäki (QPati: Mauri Kaatrasalo, Tietoevry: Annika Rökman)
- Helsinki: Anders Ståhls. Krista Hirvonen, Mylab: Päivi Elo, Milla Järvelä
- Kuopio: Vesa Karja, Jaana Rummukainen, Tarja Kauppinen (QPati: Mauri Kaatrasalo, Tietoevry: Annika Rökman)
- Coronaria: Jenni Kangaskokko
- Synlab: Anna Bützow
- VITA: Tuula Kuukasjärvi
- Suomen Syöpärekisteri: Anni Virtanen, Henna Degerlund, Katja Lehtinen, Nea Malila
- Keskussairaaloiden yhteyshenkilöt lisättävä vielä.

## 6. Patologian löydösluokituksen jatkuva ylläpito – yksityiskohtia 2

- Muutosehdotukset esitellään kootusti sisällön asiantuntijoille ja pyydetään hyväksyntää yo-sairaaloilta ennen uuden version julkaisemista
- Jos käsitettä ei ole SNOMED CT Int'l versiossa, niin luodaan kansallinen paikallinen koodi suomalaiseen tunnusavaruuteen. (Tämä voi myöhemmin korvautua kansainvälisellä tunnuksella).
  - Suomalaisten muutostarpeiden välittäminen SNOMED Int'l organisaatiolle tapahtuu THL Koodistopalvelun kautta
- SNOMED CT Patologian löydösluokituksen hyväksyntä ja jakelu osana THL Koodistopalvelun vakioprosessia
- Suomen syöpärekisteri ylläpitää SNOMED CT referenssikoodisto → SSR ICD-O-3.n vastaavuustaulukkoa, jossa myös tietokenttä löydöstietojen ilmoittamisesta SSR:iin
- Kanta –palvelun toimintana voidaan tehdä sisällön laadunvarmistusta
  - Voidaan toteuttaa siinä vaiheessa, jossa laboratoriot toimittavat patologian löydöstiedot SNOMED CT kooditettuna
  - Verrataan laboratorioden toimittamien aineistojen tietosisältöä kansalliseen referenssiin.
  - Vertailusta saadaan aineistoa kansallisen patologian löydösrekisterin jatkokehittämiseen ja/tai laboratorioden käytäntöjen kehittämiseen.

# 7. Patologian löydösluokituksen kehittäminen

- Toteutuva patologian löydösluokitus on patologian tietojen harmonisoinnin ydin, mutta kovin pieni osa SNOMED CT:tä. Jatkokehityshankkeita tarvitaan.
- Tulee pyrkiä myös standardoimaan muitakin tietoelementtejä, jotka kuvaavat sitä mitä patologi tulkitsee potilasnäytteestä ja joilla tiedoilla on hoidollista tai ennusteellista merkitystä. Tällaisia harmonisointia/standardointia vaativia kohteita ovat mm. ”taulukkotiedot” , joille IHTSDO:n synoptic reporting –ryhmä on nyt luonut uutta SNOMED CT koodistoa. Kansainvälisessä projektissa on työn alla mm. immunotulosten raportointi. Kansallisessa projektissa sytologian kaupunkiluokitusten automaatiot ovat vähäinen alku synoptic reportingin suuntaan.
- Genotyypin (keskeisten) tietojen esityksen standardointi
- Patologian rakenteelliset tiedot ovat keskeisiä elementtejä eri sairauksiin liittyvissä kansallisissa laatuprojekteissa, joiden kanssa yhteistyötä on Suomessa jo tehty.

## 8. Yhteenveto

- SNOMED CT soveltuu hyvin patologian käyttöön
- SNOMED Internationalin palvelut ovat olleet hyödynnettävissä, open source lähestymistapa ja kansainvälinen yhteisö tärkeitä
- Kansallisten tunnusten käyttömahdollisuus soveltuu puuttuvien termien ja käsitteiden käsittelyyn
- Käyttönotot ovat toteutumassa pitkän projektin päättyessä
- Ylläpitoprosessin tarkempi prosessikuvaus ja tehtävien kuvaus menossa
- Koordinoitu ylläpito ei onnistu projektiluontoisena
  
- SNOMED CT tarvitsee myös patologiassa koodiston käytön laajentamista ja toiminnan kehittämistä, jotta järjestelmän hyödyt saavutetaan laajasti.

**KIITOS!**